

Aihe: Suomen Pankin näkemys Euroopan keskuspankin irtautumisesta fossiilisista polttoaineista

11.3.2021

Hyvä pääjohtaja Rehn,

Vuosi 2021 tulee olemaan ratkaiseva vuosi ilmastokriisin torjunnan kannalta. COP26-ilmastohuippukokouksen lähestyessä tiedämme, että seuraavat vuodet tulevat määrittämään, onnistummeko rajoittamaan ilmaston lämpenemisen 1,5 tai edes 2 asteeseen¹. Euroopan unioni ja maailman muut suurvallat, Yhdysvallat ja Kiina mukaan lukien, ovat vahvistamassa ilmastotavoitteitaan² ja luomassa työkaluja, joilla ilmastotoimien edistymistä seurataan.

Rahoitusalan rooli näiden tavoitteiden saavuttamisessa on ratkaiseva. Yksi COP26:n prioriteeteista onkin luoda yksityiselle sektorille sellaiset rakenteet, jotka mahdollistavat päästöttömän yhteiskunnan rakentamisen³.

Fossiilisten polttoaineiden tuotannon täytyy aikavälillä 2020–2030 pienentyä vuosittain vähintään 6 %, jotta ilmaston lämpeneminen onnistutaan rajoittamaan alle 1,5 asteeseen⁴. Tämän takia on erittäin tärkeää vähentää taloudellista tukea korkeapäästöiselle energiantuotannolle ja suunnata rahavirrat kestäviin vaihtoehtoihin. Uskottavat ilmastotoimet edellyttävät myös tuen lopettamista uusille fossiilisiin polttoaineisiin pohjautuville projekteille.

Euroopan keskuspankki ei voi olla huomioimatta ilmastomuutoksen vastaisen toiminnan nykyistä momentumia. Vuonna 2020 kasvava joukko on noussut esiin ajamaan selkeää asiaa: ilmastotoimet eivät ainoastaan sovi EKP:n mandaattiin, vaan niitä tarvitaan täyttämään kyseinen mandaatti – ja ne ovat pankin velvollisuus.

Jo yli 168 000 eurooppalaista⁵ vaatii EKP:ta lopettamaan fossiiliyhtiöiden⁶ tukemisen rahapolitiikallaan, ja kansalaisjärjestöjen tilaaman kyselytutkimuksen 24 000 osallistujasta 80 % on sitä mieltä, että ilmaston tulisi olla EKP:n korkein prioriteetti⁷. Kansalaisia tukevat

---

¹ Katso esimerkiksi Fatih Birolin kesäkuussa 2020 Guardianille antama [haastattelu](#) ja [Net Zero Economy Index](#)-data.

² EU on sitoutunut vähentämään kasvihuonekaasupäästöjään [55-60%](#) vuoteen 2030 mennessä, Kiina on asettanut tavoitteen [hiilineutraaliudesta](#) ja Yhdysvallat [liittyi takaisin Pariisin sopimukseen](#).

³ “Building a private finance system for net zero”, katso Mark Carneyn koordinoima [asiakirja](#).

⁴ Katso vuoden 2020 [Production Gap](#)-raportti.

⁵ Katso [vetoamus](#) (SumOfUs, 350.org ja Reclaim Finance).

⁶ EKP:n omaisuuserien ostot tukevat [38 fossiilisilla polttoaineilla voittoa tekevää yritystä](#), jotka suunnittelevat vähintään [67 uutta fossiilisiin polttoaineisiin pohjautuvaa projektia](#), ja jotka tuottavat markkinoille vaarallisen [päästövinouman](#). Lisäksi nykyiset rahoitusoperaatiot eivät ota huomioon ilmastoriskejä ja -vaikutuksia.

⁷ Kyselyn tarkoituksena oli toimia peilikuvana EKP:n strategian uudelleenarvioinnin neuvotteluille ja tarjota laajemmalle yleisölle mahdollisuus osallistua. Tietoa kyselystä ja kyselyn tulokset ovat saatavilla [täältä](#).

myös europarlamentaarikot, jotka vaativat EKP:ta perustelemaan vinoutuneen suhtautumisensa fossiilisiin polttoaineisiin ja muuttamaan tapojaan⁸.

EKP:n pääjohtaja Lagarde⁹ ja merkittävät EKP:n johtokunnan jäsenet¹⁰ ovat kaikki painottaneet sitä, kuinka tarpeellista on, että ilmastonäkökulma integroidaan osaksi pankin toimintoja, erityisesti markkinoiden neutraliteettia koskevan periaatteen uudelleenarvioinnin kautta. Ranskan keskuspankin pääjohtaja on jopa todennut haluavansa tehdä EKP:sta "ilmastonmuutoksen vastaisen taistelun edelläkävijän"¹¹. Tästä kehityksestä johtuen NGFS erottaa nykyään suojatoimenpiteet ja ennakoivat toimenpiteet¹² toisistaan tunnustaen täten, että keskuspankit ja niitä valvovat tahot voivat ottaa aktiivisen roolin ilmastonmuutoksen hillinnässä.

Asetettuaan kunnianhimoisen hiilineutraaliustavoitteen vuodelle 2035¹³ Suomi ei voi pysyä vaihi. Suomen Pankilla on valtaa sysätä EKP:ta eteenpäin ottamaan rohkeita askelia ilmastokriisin vastaisessa taistelussa.

Jotta EKP toimisi ilmaston puolesta – eikä sitä vastaan – keskuspankin tulee tukea seuraavia tärkeitä toimenpiteitä¹⁴. Kyseisten toimenpiteiden käyttöönotto ei vaadi muutoksia pankin mandaattiin.

1. Omaisuuserien osto-ohjelmien ja vakuuskäytäntöjen tulisi olla linjassa Pariisin sopimuksen kanssa, jotta ne tukisivat siirtymää vähäpäästöiseen yhteiskuntaan¹⁵.
2. Pitempiaikaisten rahoitusoperaatioiden tulisi olla linjassa Pariisin sopimuksen kanssa, mikä rohkaisisi pankkeja kestävään lainaamiseen ja kuroisi umpeen vihreiden investointien kuilua¹⁶.
3. Rahoitusmarkkinoiden kestäviä sijoituksia tulisi tukea ja toimintaa tulisi koordinoida yhdessä Euroopan investointipankin (tai muiden vastaavien eurooppalaisten instituutioiden) kanssa, jotta vihreät investoinnit kasvaisivat ja varmistaisivat kehityksen kohti vähähiilistä tulevaisuutta.

---

⁸ Katso esimerkiksi Christine Lagarden [mepeille antama vastine liittyy omaisuuserien ostoihin](#) ja heidän [kysymyksensä koskien EKP:n ilmatoriskien julkistamista](#).

⁹ Katso Christine Lagarden Financial Timesiin antama [haastattelu](#).

¹⁰ Esimerkiksi [Isabel Schnabel](#) ja [Luis de Guindos](#).

¹¹ Katso ranskalaisen pääjohtajan haastattelu: [Alternatives Economiques](#) (haastattelu ranskaksi).

¹² Suojatoimenpiteillä pyritään suojaamaan keskuspankkien taseita ilmastoriskeiltä, kun taas ennakoivilla toimenpiteillä pyritään tukemaan ennakoivasti siirtymistä vähäpäästöisempään talouteen, jos se on sopusoinnussa pankkien mandaattien kanssa. Käytännössä ero suojaavien ja ennakoivien toimenpiteiden välillä ei kuitenkaan aina ole niin selvä. Katso NGFS:n julkaisu [Survey on monetary policy operations and climate change: key lessons for further analyses](#)

¹³ Pääministeri Antti Rinne ilmoitti [vuodelle 2035 asetetun hiilineutraaliustavoitteen](#) vuonna 2019.

¹⁴ EU:n kansalaisjärjestöjen [verkosto](#) on sopinut [viisi päävaatimusta](#), joilla EKP saadaan työskentelemään ilmaston hyväksi. Myös Veblen Instituutti on julkaissut [paperin](#), jossa korostetaan moninaisia "vihertymisen" vaihtoehtoja, jotka sopivat näihin viiteen päävaatimukseen.

¹⁵ Katso [Reclaim Financen vaatimuksista](#) ja [NEE:n and Greenpeacen raportista](#) kuinka tämä käytännössä toteutetaan.

¹⁶ Katso tarkat toimenpiteet [Positive Money Euroopan raportista](#) ja [Reclaim Financen vaatimuksista](#).

4. EKP:n tulisi ottaa käyttöön vakauserien politiikan toimenpiteitä, joilla lisättäisiin Euroopan pankkisektorin resilienssiä ilmatorisille ja vähennettäisiin "ruskeita" eli haitallisia rahavirtoja (kuten fossiilisten polttoaineiden rahoitusta)¹⁷.
5. EKP:n tulisi toimia johtavana esimerkkinä ilmatoraportoinnissa ja läpinäkyvyydessä arvioimalla kuinka hyvin sen oma ja Euroopan pankkisektorin toiminta on linjassa Pariisin ilmatoropimuksen kanssa sekä viestimällä tästä säännöllisesti Euroopan parlamentin jäsenille.

Ranskan keskuspankin ja EKP:n viimeaikaiset tutkimukset¹⁸ osoittavat, kuinka sekä omaisuuserien oston että vakuuskäytännön irrottamisella fossiilisista polttoaineista olisi konkreettisia vaikutuksia ilmatorpäästöihin. Lisäksi useat keskuspankit ovat ottaneet rahapolitiikassaan käyttöön ilmatorohtoja¹⁹. Vaikka nämä ensimmäiset toimenpiteet eivät vielä ole riittäviä, ne osoittavat, että ilmatorokriteerejä voidaan ottaa käyttöön viivyttämättä.

Markkinoiden neutraliteetin²⁰ ei tulisi toimia esteenä. Kuten te perustellusti korostitte²¹, markkinat eivät hinnoitele ilmatoriskeitä, mistä johtuen nykyinen neutraliteetin periaate vinouttaa EKP:n toimintaa fossiilisten polttoaineiden hyväksi. Pääjohtaja Christine Lagarde²², EKP:n johtokunnan jäsen Isabel Schnabel²³, Ranskan pankin pääjohtaja François Villeroy de Galhau ja Alankomaiden pankin pääjohtaja Klaas Knot²⁴ ovat kaikki ehdottaneet neutraaliteettiperiaatteen uudelleenarviointia. Toivomme, että Suomen Pankki edistää tämän periaatteen kunnianhimoista uudistusta, jotta EKP kykenee antamaan panoksensa ilmatoromuutokseen vastaiseen taisteluun eikä jarruta ilmatorotoimia.

EKP:n COVID-panostukset ylittävät 5 000 miljardia euroa vuosina 2020–2022²⁵, joten emme voi odottaa strategian uudelleenarvioinnin valmistumista. Vaikka osaa ehdotetuista toimenpiteistä voi olla vaikeaa ottaa käyttöön heti, voitaisiin joitain hätätoimenpiteitä ottaa käyttöön, jotta pandemian vastaisten toimien negatiivisia ilmatorovaikutuksia hillittäisiin eikä ilmatorolupauksista lipsuttaisi. EKP voisi sulkea fossiiliyhtiöt ulos omaisuuserien osto-ohjelmista ja perustaa vihreän TLTRO-pilottiohjelman tukeakseen energiatehokkuustoimia ympäri unionia²⁶.

---

¹⁷ Katso [Finance Watchin](#) analyysi tarpeesta lisätä toiminnan vakautta koskevia vaatimuksia fossiilisten polttoaineiden haltijoille.

¹⁸ Katso tutkimus [vakuuksista](#) ja [omaisuuserien ostoista](#).

¹⁹ Sveitsin keskuspankki [on poistanut kivihiihden louhintaa](#) harjoittavat yhtiöt kaikista portfolioistaan. Ruotsin valtionpankki on vuodesta 2019 lähtien käyttänyt päästökriteerejä rahavarantojensa uudelleensuuntaamiseen ja hylännyt sellaisten alueiden joukkovelkakirjat, jotka ovat vahvasti riippuvaisia kivihiihdestä sekä epätavanomaisilla menetelmillä tuotetusta öljystä ja kaasusta. Ruotsin valtionpankki on myös äskettäin aloittanut luomaan kansainvälisten normien mukaisia [ehtoja omaisuuserien ostoilleen](#).

²⁰ Katso CEP:n analyysi [markkinoiden neutraliteetista](#).

²¹ Katso Olli Rehnin [vastaus Central Bankingille](#).

²² Katso Christine Lagarden Bloombergille antama [haastattelu](#).

²³ Katso Isabel Schnabelin [puhe](#).

²⁴ Katso sekä François Villeroy de Galhaua että Klaas Knotia siteeraava artikkeli [Financial Timesissa](#).

²⁵ Yli 3 000 miljardia rahoitusoperaatioihin, 1 850 pandemiaan liittyvään osto-ohjelmaan, 120 muihin omaisuuserien osto-ohjelmiin ja vähintään 30 miljardia makrovakaustoimiin.

²⁶ Yksityiskohtia helposti käyttöön otettavista ja lyhyen aikavälin ratkaisuista, katso EU:n kansalaisjärjestöjen EKP:lle lähettämä [avoin kirje](#) (19.11.2020).

Suomen Pankilla on vaikutusvaltaa edistää eurooppalaisen rahapolitiikan irtautumista fossiilisista polttoaineista nopeassa aikataulussa. Sen tulisi käynnistää tämä kehitys ottamalla käyttöön omissa portfolioissaan vahvat ilmastoperiaatteet. Pohjaten pankin vuonna 2019 allekirjoittamiin YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteisiin ja jo käytössä oleviin ESG-kriteereihin²⁷ Suomen Pankki voisi ottaa helposti käyttöön kriteerejä, joilla vähennettäisiin pankin fossiilisia sijoituksia. Tällä Suomen Pankki osoittaisi vahvan sitoutumisensa ilmastotavoitteisiin sekä lähettäisi positiivisen signaalin suomalaisille rahoitusinstituutioille. Suomen Pankki voisi myös seurata Ranskan keskuspankin päätöstä ja vähentää huomattavasti sijoituksiaan fossiilisiin polttoaineisiin (kivihiilen osalta erittäin nopeasti), vetää investointeja pois yrityksiltä, jotka ovat merkittäviä toimijoita epätavanomaisilla menetelmillä tuotettujen öljyn ja kaasun alalla, sekä vastustaa sijoitusten kohteena olevien yritysten uusia fossiilisiin polttoaineisiin perustuvia projekteja²⁸. Tällä tavoin pankki tekisi myös osansa Euroopan keskuspankkijärjestelmän viimeaikaisen investointipolitiikan kehittämistä ja yhdenmukaistamista koskevan lupauksen eteen²⁹.

Keskustelemme mielellämme aiheesta Suomen Pankin kanssa teille sopivana ajankohtana ja toivomme kuulevamme teistä pian. Taustoitamme mielellämme myös kirjeessä esiin nostettuja toimenpide-ehdotuksia yksityiskohtaisemmin, jos sille on tarvetta.

Ystävällisin terveisin,

Paul Schreiber
Kampanja-asiantuntija
Reclaim Finance

Vera Kauppinen
Kampanja-asiantuntija
Hiilivapaa Suomi -kampanja

---

²⁷ Katso Suomen Pankin [vastuullisen sijoittamisen periaatteet](#).

²⁸ Katso Ranskan keskuspankin [lehdistötiedote](#).

²⁹ Katso EKP:n [lehdistötiedote](#).